

การพัฒนาการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลวารังบุรี
จังหวัดกำแพงเพชร

ศศิกานต์ ชัยหัง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
พ.ศ. 2554
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ศศิกัญจน์ ชัยหัง. (2554). การพัฒนาการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลขามเฒ่า จังหวัด
กำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การปกครองท้องถิ่น).
กำแพงเพชร : งานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกำแพงเพชร. คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร.ระมัต
โชชัย และดร.สมบูรณ์ เดชะผล. (การพัฒนา / การจัดการ / ขยะมูลฝอย / เทศบาล
ขามเฒ่าจังหวัดกำแพงเพชร)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการใน
การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลขามเฒ่าจังหวัดกำแพงเพชร หาแนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอย
ของเทศบาลตำบลขามเฒ่าจังหวัดกำแพงเพชร และทดลองใช้แนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล
ตำบลขามเฒ่าจังหวัดกำแพงเพชร วิธีดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ มีการใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดย
ศึกษาวิจัยดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของ
ประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอย ขั้นตอนที่
ที่ 3 วิจัยทดลองตามแผนในระยะเวลา 1 เดือน ใน หมู่ที่ 5 ชุมชนสว่างพัฒนา ตำบลแสนตอ อำเภอ
ขามเฒ่าจังหวัดกำแพงเพชร

ผลการศึกษา พบว่า

1. สภาพ ปัญหาและความต้องการของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่
ด้านการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอย มีปัญหาขาดงบประมาณจัดซื้อถังรองรับขยะ ปัญหาขยะ
ตกค้างในถังเป็นบางวัน ปัญหาเวลาเก็บขนขยะไม่เหมาะสม ปัญหาเวลาเก็บขนขยะน้อยเกินไป
ปัญหาที่ดินทิ้งขยะไม่เพียงพอในอนาคต ปัญหาขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนร่วมมือในการ
คัดแยกขยะ ส่วนด้านบุคลากรการให้บริการ มีปัญหาจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ปัญหาประชาชน
ทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง นอกจากนั้น ด้านการจัดเก็บค่าบริการเก็บขนขยะมูลฝอย ไม่มีปัญหาการ
จ่ายเงินค่าจัดเก็บขยะมูลฝอยของประชาชน ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณสำหรับจ่ายเป็นค่า
สวัสดิการแก่พนักงานผู้ปฏิบัติงานในการเก็บขนขยะมูลฝอย และด้านวัสดุอุปกรณ์การเก็บขนขยะมูล
ฝอย มีปัญหาขาดเทคโนโลยีที่ใช้กำจัดขยะที่ดี มีปัญหาถังขยะไม่พอกับความต้องการเป็นจำนวนมาก
มาก มีปัญหาขยะตกค้างในถังรองรับขยะที่อยู่ตามชุมชนต่างๆ เป็นบางวัน

2. แนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ ด้านการให้บริการเก็บขนขยะมูล
ฝอย เทศบาลตำบลขามเฒ่า ควรมีการปรับเปลี่ยนเวลาการจัดเก็บขยะให้เหมาะสม ควรมีการ
ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนคัดแยกขยะให้มากขึ้น ควรมีการจัดสร้างโรงแยกขยะเพิ่มเติม ควรมี
การจัดให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับประโยชน์ของขยะให้มากขึ้น ส่วนด้านบุคลากรการ

ให้บริการ เทศบาลชาวนวลักษณ์บุรีควรมีการจัดให้ความรู้กับพนักงานและเจ้าหน้าที่โดยการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน ควรมีการจัดหาเจ้าหน้าที่เพิ่มเติม นอกจากนั้น ด้านการจัดเก็บค่าบริการเก็บขนขยะมูลฝอย เทศบาลชาวนวลักษณ์บุรีควรมีการปรับปรุงค่าบริการเก็บขนขยะมูลฝอยให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ควรมีการส่งเสริมให้พนักงานเก็บเงินค่าบริการขยะมูลฝอยมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีขึ้น และด้านวัสดุอุปกรณ์การเก็บขนขยะมูลฝอย เทศบาลชาวนวลักษณ์บุรีควรมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อถังรองรับขยะเพิ่มเติม ควรมีการเพิ่มงบประมาณในการบำรุงรักษาจัดเก็บขยะ

3. วิจัยทดลองตามแผนในระยะเวลา 1 เดือน ใน หมู่ที่ 5 ชุมชนสว่างพัฒนาตำบลแสนตอ อำเภอชาวนวลักษณ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลชาวนวลักษณ์บุรี หลังการดำเนินการตามแผนที่ได้จากการจัดเวทีประชาคมมากกว่า ก่อนการดำเนินการตามแผนที่ได้จากการจัดเวทีประชาคม แสดงว่าการดำเนินการตามแผนดังกล่าว สามารถแก้ไขปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลชาวนวลักษณ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชรได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

SASIKAN CHAIHUNG. (2011). THE GUIDELINE TO DEVELOP WASTE MANAGEMENT OF KHANUWORALAKSABURI SUB-DISTRICT KAMPHAENG PHET PROVINCE THESIS MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION (LOCAL GOVERNMENT) : KAMPHAENG PHET : COOPERATION IN GRADUATE STUDIES MANAGEMENT, INSTITUTE OF RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE OF RAJAPHAT UNIVERSITY. THESIS ADVISORS : ASSOC.PROF. RAMAD CHOCHAI, Ph.D. AND SOMBOON DECHAPHON, Ph.D. (DEVELOPMENT / COLLECTING / WASTE / KHANUWORALAKSABURI SUB-DISTRICT MUNICIPALITY, KAMPHAENG PHET PROVINCE)

The purposes of this research were to study the problems and the needs for waste management of Khanuworalaksaburi sub-district municipality, to find the guideline to develop waste management of Khanuworalaksaburi sub-district municipality and to try the guidelines for waste management of Khanuworalaksaburi sub-district municipality. The research was participatory research. The research was divided into 2 steps. The first step was to study the problems and people's needs for waste management. The second step was to find the guidelines to develop waste management. The third step was to try the guidelines for waste management in Sawangphattana community, Moo 5 Santo sub-district, Khanuworalaksaburi sub-district for 1 month.

The research findings were as follows;

1. The problems for waste management of Khanuworalaksaburi sub-district municipality, Kamphaeng Phet province were as follows: For waste collecting, it was found that the organization lacked budget for bins. Some waste was left. The time for waste disposal was not enough. There did not have enough space for waste. People did not be trained to know how to separate waste. For people, it was found that the amount of officers was insufficient. People did not know how to leave waste. For waste collecting fee, it was found that there were no problems about fees. For materials, it was found that the organization lacked good technology for waste management. The bins were insufficient. The waste was left in the bins.

2. The guidelines to develop waste management of Khanuworalaksaburi sub-district municipality, Kamphaeng Phet were as follows: For waste collecting, it was found that the officers should change the proper time for waste disposal. The officers should people how to separate waste. The organization increased the amount of waste separation houses. People should be trained to know the utilization of waste. For people, it was found that the officers should be trained. The administrators should provide more officers. For waste collecting fee, it was found that waste disposal fee should be proper. The administrators should encourage officers to be more friendly. For material, it was found that the administrators should allocate sufficient budget for waste management.

3. After trying the guidelines to develop waste management of Khanuworalaksaburi sub-district municipality, Kamphaeng Phet province, it was found that people's appreciation for waste management post-development was significantly higher than pre-development. The t-test was 1.3228.

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รศ.ดร.ระมัด โชชัย
ดร.สมบูรณ์ เศรษฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์โดยสละเวลาในการ
แนะนำให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางและข้อคิดอันเป็นประโยชน์ รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขการศึกษา
ฉบับนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นสำเร็จด้วยดี ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้
และขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ จนผู้ศึกษา
สามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการทำงานวิจัยนี้

ขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลขามเฒ่าบุรี
ทุกท่าน ตัวแทนประชาชนในเทศบาลตำบลขามเฒ่าบุรีทุกท่าน ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
ในเวทีประชาสงคทุกท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ซึ่งเป็นผู้ช่วยเหลือในให้ข้อมูล ตลอดจนผู้ที่มี
อุปการะอีกหลายท่านที่ให้การช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำ และให้กำลังใจกับผู้ศึกษาเป็นอย่างดี
คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบให้คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณ
ของผู้ศึกษาทุกท่านที่ช่วยให้ผู้ศึกษาประสบความสำเร็จในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ศศิกานจน์ ชัยหัง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย.....	8
บริบทเทศบาลตำบลขามเฒ่า จ.ลพบุรี จังหวัดกำแพงเพชร.....	28
การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	58
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาในการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบล ขามเฒ่า จ.ลพบุรี จังหวัดกำแพงเพชร.....	60
ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบล ขามเฒ่า จ.ลพบุรี จังหวัดกำแพงเพชร.....	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ชั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้แนวทางพัฒนาการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบล ขามวอร์ลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร.....	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
ตอนที่ 1 ปัญหาในการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลขามวอร์ลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร.....	68
ตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลขามวอร์ลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร.....	80
ตอนที่ 3 ผลการใช้แนวทางพัฒนาการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบล ขามวอร์ลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร.....	85
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	94
สรุปผลการวิจัย.....	96
อภิปรายผลการวิจัย.....	106
ข้อเสนอแนะ.....	111
บรรณานุกรม.....	113
ภาคผนวก.....	116
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์.....	117
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	127
ภาคผนวก ค รายชื่อกลุ่มตัวอย่าง.....	133
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	136

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ การสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน.....	68
2 แสดงปัญหาในการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลขามเฒ่าวรลักษณบุรี จังหวัด กำแพงเพชร.....	71
3 แนวทางพัฒนาการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลขามเฒ่าวรลักษณบุรี จังหวัด กำแพงเพชร โดยการจัดเวทีประชาคม.....	82
4 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ การสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน.....	86
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจ การจัดเก็บขยะมูลฝอยของ ประชาชนชุมชนสว่างพัฒนาหมู่ที่ 5 ตำบลแสนตอ อำเภอขามเฒ่าวรลักษณบุรี จังหวัด กำแพงเพชร ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน.....	87
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจ การจัดเก็บขยะมูลฝอยของ ประชาชนชุมชนสว่างพัฒนาหมู่ที่ 5 ตำบลแสนตอ อำเภอขามเฒ่าวรลักษณบุรี จังหวัด กำแพงเพชร ด้านการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอย.....	88
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจ การจัดเก็บขยะมูลฝอยของ ประชาชนชุมชนสว่างพัฒนาหมู่ที่ 5 ตำบลแสนตอ อำเภอขามเฒ่าวรลักษณบุรี จังหวัด กำแพงเพชร ด้านบุคลากรการให้บริการ.....	89
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจ การจัดเก็บขยะมูลฝอยของ ประชาชนชุมชนสว่างพัฒนาหมู่ที่ 5 ตำบลแสนตอ อำเภอขามเฒ่าวรลักษณบุรี จังหวัด กำแพงเพชร ด้านการจัดเก็บค่าบริการเก็บขนขยะมูลฝอย.....	91
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจ การจัดเก็บขยะมูลฝอยของ ประชาชนชุมชนสว่างพัฒนาหมู่ที่ 5 ตำบลแสนตอ อำเภอขามเฒ่าวรลักษณบุรี จังหวัด กำแพงเพชร ด้านวัสดุอุปกรณ์การเก็บขนขยะมูลฝอย.....	92